

ASETTAMISPÄÄTÖS
26.4.2022

VN/11845/2022

1/4

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN PAKOLAISTEN KUNTIIN OHJAAMISEN JA KOTOUTUMISEN
TUEN TOIMINTAOHJELMAN ASETTAMINEN

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa tällä päätöksellä toimintaohjelman, jolla tuetaan pakolaisten kuntiin ohjaamista ja kotoutumisen tuen kehittämistä Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) uudelleensijoittamisen erillismäärärahalla rahaston ohjelmakauden 2021–2027 ajan.

Toimikausi

Toimintaohjelma asetetaan ajalle 26.4.2022–31.12.2027.

Tausta

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston ohjelmakaudella 2021–2027 AMIF-rahastoasetuksen 19 artiklan mukainen erillismääräraha myönnetään jäsenvaltioille näiden uudelleensijoittamisohjelman kautta vastaanottamien kiintiöpakolaisten määrän perusteella. Sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudelle 2021–2027 annetun lain 28 §:n mukaisesti erillismääräraha kohdennetaan viranomaisille, jotka vastaavat uudelleensijoittamismenettelystä, humanitaarisesta maahanpääsystä sekä pakolaisten kuntiin sijoittamisesta. Vastuuviranomaisia ovat Valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) mukaan sisäministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla määrärahaa kohdennetaan ministeriön lisäksi pakolaisten kuntiin ohjaamisen alueellisesta koordinaatiosta vastaaville Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja pakolaisten vastaanoton ja kotoutumisen korvausten maksutuksesta kunnille vastaavalle ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämisen- ja hallintokeskukselle (KEHA-keskus). Sisäministeriön hallinnonalalla määräraha kohdennetaan pakolaiskiintiön toimeenpanosta vastaavalle Maahanmuuttovirastolle.

Sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudelle 2021–2027 annetun asetuksen (119/2022 38 §) mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriön osuus määrärahasta on käytettävissä pakolaisten kuntiin sijoittamisesta aiheutuviin kustannuksiin:

- uudelleensijoittamismenettelyyn ja pakolaisten kuntaan sijoittamiseen liittyvästä tietojärjestelmäkehityksestä sekä menettelyssä tarvittavan välineistön hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin;
- kunnille maksettavien kotoutumisen edistämiseksi (2010/1386) annetun lain mukaisten korvausten lisänä maksettaviin korvauksiin sekä

- pakolaisten kuntaan sijoittamisen kehittämistä aiheutuviin kustannuksiin.

Tavoitteet

Toimintaohjelman tavoitteena on

- sujuvoittaa pakolaisten kuntiin ohjaamista ja varmistaa kunta- paikkojen saatavuus,
- tukea pakolaisten vastaanoton ja alkuvaiheen kotoutumispalveluiden järjestämistä ja
- edistää pakolaisten osallisuutta ja yhteiskunnan vastaanottavuutta.

Toiminta

Toimintaohjelman tavoitteita edistetään

- taloudellisilla lisäetuilla,
- informaatio-ohjauksella sekä
- kehittämällä kuntiin ohjaamista ja pakolaisten kotoutumispalveluja valtakunnallisesti ja alueellisesti.

Kotoutumisen edistämistä annettujen lain mukaisten korvausten lisäksi myönnettävillä lisäetuilla tuetaan kuntapaikkojen saatavuutta ja vastaanoton sekä kotoutumisen alkuvaiheen palveluiden järjestämistä ja kehittämistä kunnissa. Alueellista ja valtakunnallista kuntiin ohjaamista ja pakolaisten kotoutumispalveluiden kehittämistä toteutetaan hankkeistetuissa kokonaisuuksissa. Informaatio-ohjauksella pyritään vahvistamaan pakolaisten vastaanoton ja kotoutumisen tuen tietopohjaa, kehittämään osaamista sekä hyvien käytäntöjen ja toimintamallien jakamista viestinnällä, verkostotyöllä, selvityksin, koulutuksin ja tilaisuuksin. Toimintaohjelman kumppanuuksia, verkostotyötä ja pakolaisten osallisuutta edistävää toimintaa toteutetaan osana työ- ja elinkeinoministeriön kotoutumisen kumppanuusohjelmaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö täsmentää ohjelmakauden tavoitteiden mukaista toimintaa vuosittain päivitettävässä toimintasuunnitelmassa. Toimintaohjelman tavoitteisiin ja toteutukseen tehdään väliarviointi ohjelmakauden puolivälissä 2025.

Kohderyhmä

Toiminnan kohderyhmänä ovat pakolaisten vastaanoton ja kotoutumisen edistämisen toimijat, erityisesti pakolaisia vastaanottavat kunnat. Toiminnalla edistetään pakolaisten vastaanottoa kuntiin, mistä hyötyvät kiintiöpakolaiset sekä muut kansainvälistä suojelua saavat tai heihin rinnastuvat, humanitaarisista syistä Suomeen saapuneet.

Organisointi

Toimintaohjelmaa hallinnoidaan työ- ja elinkeinoministeriön Työvoiman maahanmuutto ja kotouttaminen (MAKO) -yksikössä. Ohjelman toiminnan valmistelee ja koordinoi MAKO-yksikön Kotouttaminen-tiimiin sijoittuva henkilöstö, joka vastaa myös TEM:n hallinnonalalle sijoittuvien toimintaohjelman hankkeiden koordinoinnista. Toimintaohjelman toteutuksessa tehdään yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön kotoutumisen osaamiskeskuksen kanssa.

Toimintaohjelmaa toteutetaan, kehitetään ja seurataan painottaen sidosryhmäyhteistyötä toimintaohjelman vaikuttavuuden varmistamiseksi. Ohjelmalle asetetaan ohjausryhmä, jonka tehtävänä on tuoda monialaista tietopohjaa toiminnan suunnitteluun. Ohjausryhmän lisäksi toimintaohjelmalle voidaan nimetä temaattisia yhteistyöryhmiä tukemaan ja kehittämään ohjelman toimintaa. Toiminnan suunnittelua tukee myös yhteistyö ELY-keskusten maahanmuuttoyhdyshenkilöiden sekä pakolaisten vastaanoton ja kotoutumisen tuen toimijoista koostuvan Pakolaisesta kuntalaiseksi -verkoston kanssa.

KEHA-keskus vastaa toimintaohjelmaan sisältyvien kuntien lisätukien maksatuksesta ja maksatuksen edellyttämästä järjestelmäkehityksestä työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaan. Määrärahalta voidaan toteuttaa ohjelman tavoitteita edistävää toimintaa ELY-keskuksissa ja KEHA-keskuksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö raportoi määrärahan käytöstä vuosittain helmikuun lopussa sisäasioiden rahastojen kansalliselle vastuuviranomaiselle sisäministeriölle.

Ohjausryhmän kokoonpano

Ohjausryhmän puheenjohtajan toimii työ- ja elinkeinoministeriön neuvotteleva virkamies, tiimiesimies, Paula Karjalainen ja varapuheenjohtajana erityisasiantuntija Katja Vänskä-Rajala. Toimintaohjelman koordinaatiosta vastaava henkilöstö valmistele ohjausryhmän tapaamiset ja vastaa sihteerin tehtävistä.

Ohjausryhmään nimetään jäsen ja varajäsen ELY-keskuksista, kunnista, KEHA-keskuksesta, Maahanmuuttovirastosta, Kuntaliitosta, Suomen Pakolaisavusta, Suomen Punaisesta Rististä ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä.

Kustannukset ja rahoitus

Uudelleensijoittamisen erillismääräraha tuloutuu Euroopan komissiolta sisäasioiden rahastojen kansallisen vastuuviranomaisen sisäministeriön momentille 26.01.26. Määräraha perustuu sisäministeriön komissiolle raportoitujen, Suomen uudelleensijoittamisohjelman kautta vastaanotettujen kiintiöpakolaisten määrään. Määrärahaa myönnetään 10 000 euroa jokaisesta uudelleensijoitetusta pakolaisesta. Vuoden 2022 talousarvion mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan määräraha on 7,35 milj. euroa, mikä vastaa 70% vuoden 2021 pakolaiskiintiön (1 050 henkilöä) vastaanotosta tuloutuvasta määrärahasta. Pakolaiskiintiön kokoon perustuva kokonaismääräraha ja työ- ja elinkeinoministeriön osuus vahvistuvat vuosittain, kun eduskunta vahvistaa talousarvioesityksen.

Sisäministeriö myöntää määrärahan käyttöön osana talousarviota työ- ja elinkeinoministeriölle käyttö- ja kirjausoikeuden momentilleen 26.01.26. Työ- ja elinkeinoministeriö koordinoi hallinnonolansa määrärahaa ja ilmoittaa sisäministeriölle tilijaottelua varten tiedot KEHA-keskukselle ja ELY-keskuksille osoitettavasta määrärahasta. Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa ja seuraa määrärahan käyttöä ELY-keskuksissa ja KEHA-keskuksessa. Määrärahan pääasiallinen käyttökohde ovat pakolaisia vastaanottaville kunnille myönnettävät lisätuet. Määrärahan budjetointi vahvistetaan osana vuotuista toimintasuunnitelmaa.

Petri Peltonen
Alivaltiosihteeri
Kansliapäällikön sijaisena

Anna Bruun
Neuvotteleva virkamies
Maahanmuuttojohtajan
sijaisena

Jakelu

TEM Työministeri ja esikunta
TEM Kansliapäällikkö
TEM MAKO Työvoiman maahanmuutto ja kotouttaminen -yksikkö
ELY-keskusten maahanmuuttoyhdyshenkilöt
KEHA-keskus
STM APO Palvelujärjestelmäyksikkö
SM EUSA-rahastot
Maahanmuuttoviraston turvapaikkayksikkö
Maahanmuuttoviraston vastaanottoyksikkö
Kuntaliitto
Suomen Pakolaisapu
Suomen Punainen Risti